

Norsk Folkehjelps etiske standarder for innkjøp, investeringer og innsamling av midler

GODKJENT AV NORSK FOLKEHJELPS STYRE 31. MAI 2013 – REVIDERT 20. SEPTEMBER 2014 – REVIDERT 10. JUNI 2016

I - Innledning

Disse etiske standarder er godkjent av styret i Norsk Folkehjelp. Vi er forpliktet til å være sosialt og miljømessig ansvarlig for alle våre handlinger.

Standardene gjelder våre egne ansatte, alle våre leverandører, de som forvalter våre investeringer, våre givere samt for andre forretningspartnere. Standardene omfatter arbeids- og miljøkrav, samt andre krav som er i samsvar med bestemmelser i internasjonale konvensjoner og instrumenter, som for eksempel FN og ILO sine kjernekonvensjoner.

I mange tilfeller er kravene i Norsk Folkehjelp etiske standarder de samme som er gitt i nasjonale lover og forskrifter. Dersom bestemmelsene i nasjonal lovgivning og kravet om våre etiske standarder er forskjellig, skal den høyeste standarden gjelde.

Kravene i våre etiske standarder skal overholdes av våre leverandører, deres underleverandører, og enhver annen forretningspartner i alle sine aktiviteter. Ethvert samarbeid mellom Norsk Folkehjelp og en ekstern samarbeidspartner må være i samsvar med våre overordnede Norsk Folkehjelp prinsipper og vedtekter, og ikke undergrave eller være til skade for Norsk Folkehjelps kjerneverdier, mål eller prosjekter. Derfor er begge parter i enhver kontraktsmessig avtale ansvarlig for å sikre at de etiske standardene følges.

Norsk Folkehjelp forbeholder seg retten til å avslutte ethvert samarbeid med en forretningspartner etter gjentatt svikt eller vilje til å gjennomføre korrigerende tiltak. Hvis avvik fra standarder avdekkes, forventer vi at korrigerende tiltak iverksettes innen rimelig tid. Når Norsk Folkehjelp skal plassere nye bestillinger, investeringer eller motta eksterne midler vil graden av samsvar med våre etiske standarder og vilje til å gjøre forbedringer være et viktig kriterium for valg av leverandører eller partner.

Norsk Folkehjelp vil til enhver tid forholde seg til Statens Pensjonsfond Utland sine vurderinger for investeringer, og skal prioritere selskaper som ikke er utestengt av SPU i sin virksomhet for innkjøp, investeringer eller innsamling av midler. Det samme gjelder selskaper der Norsk Folkehjelp deltar i globale kampanjer, eller selskaper som Norsk Folkehjelp mener bidrar til brudd på menneskerettighetene eller Folkeretten

Norsk Folkehjelp skal i enhver samarbeidsrelasjon stå fritt til offentlig å kunne kritisere samarbeidspartneren for uheldig og skadelig virksomhet ved brudd på standarder eller anerkjente internasjonale konvensjoner. Videre skal Norsk Folkehjelp ikke kunne gjøres ansvarlig for, eller benyttes til å legitimere de beslutninger samarbeidspartner treffer på forretningsmessig eller politisk grunnlag. Dersom Norsk Folkehjelp på selvstendig grunnlag finner det nødvendig, forbeholder vi oss retten til å foreta en vurdering av samarbeidspartner eller prosjekter.

Leverandør betyr kontraktspartner ansvarlig for produktet, prosessen eller tjenesten som leveres til Norsk Folkehjelp.

Underleverandør betyr forretningsenhet i forsyningskjeden som direkte eller indirekte forsyner

Norsk Folkehjelp

leverandøren med varer eller tjenester integrert i, benyttet i eller for produksjon av leverandørens varer og / eller tjenester.

II - Prinsipper

Norsk Folkehjelps leverandører og forretningspartnere skal levere varer og tjenester som er produsert i samsvar med våre etiske standarder. Videre forplikter leverandører seg til å kommunisere de etiske standardene til sine underleverandører for overholdelse av kravene som de fremkommer. Våre leverandører skal videreformidle og sikre oppfølging av retningslinjene hos sine underleverandører. Norsk Folkehjelp erkjenner at leverandørkjeder kan være komplekse og at dette kan gi utfordringer i forhold til oversikt over arbeids- og miljøforholdene bakover i kjeden. Samtidig legger vi til grunn at våre leverandører og samarbeidspartnere jobber systematisk og målrettet for etterlevelse. Dette vil Norsk Folkehjelp bidra til gjennom å legge vekt på krav til oppfølging av alminnelige menneskerettigheter, faglige rettigheter, miljøforhold samt høringsrett for berørte parter ved valg av nye leverandører. Norsk Folkehjelp skal ikke benytte selskaper som ikke aksepterer kollektiv forhandlingsrett og avtale, og vil foretrekke tarifferte selskaper der hvor det er mulig.

Norsk Folkehjelp erkjenner at leverandørers nåværende status kan avvike fra våre retningslinjer. Ved avvik fra retningslinjene vil Norsk Folkehjelp, eller den organisasjonen bemyndiger, i samarbeid med leverandøren, utarbeide en plan for forbedringer. Planen skal beskrive tiltak, ansvarlig person og frist for gjennomføring av tiltakene. Heving av kontrakt vil kun forekomme dersom leverandøren, etter gjentagende henvendelser, ikke viser vilje til å rette opp i forholdene.

På oppfordring fra Norsk Folkehjelp skal våre leverandører dokumentere at retningslinjene etterleves, eller at det jobbes utfra en omforent forbedringsplan for å oppnå etterlevelse. Det kan gjøres ved egenrapportering, annen kartlegging av arbeids- og miljøforhold, ekstern evaluering av i hvor stor grad selskapet respekterer grunnleggende menneskerettigheter eller i møte med Norsk Folkehjelp. Dersom Norsk Folkehjelp ønsker å kartlegge forholdene hos underleverandører, plikter våre leverandører å oppgi navn og kontaktopplysninger på disse.

Forholdet mellom Norsk Folkehjelp og våre leverandører og samarbeidspartnere skal være basert på gjensidig respekt, og alle parter skal kommunisere på en god og konstruktiv måte gjennom hele prosessen.

Samsvar med kravene i disse standardene, og viste vilje til å forbedre avvik i virksomheten, regnes som et konkurransefortrinn og vil bli tatt i betraktning ved valg av nye leverandører. Derfor vil alle relevante leverandører bli bedt om å fylle ut våre skjemaer for leverandørregistrering og en egenklæring om egen virksomhet.

Boikott av enkeltland

Norsk Folkehjelp vil unngå å kjøpe varer fra land hvor det er bred internasjonal enighet om å boikotte handel på grunn av landets menneskerettighetssituasjon.

Korrupsjon og bestikkelser

Norsk Folkehjelp aksepterer ikke bruk av bestikkelser i noen form for å gi urettmessige fordeler til kunder, agenter, entreprenører, leverandører, ansatte eller statlige tjenestemenn. Det vises til Norsk Folkehjelps retningslinje for anti-korrupsjonsarbeid og varslingsrutiner som er tilgjengelige på våre nettsider www.folkehjelp.no.

Kontinuerlig evaluering og forbedring av Norsk Folkehjelp interne standarder og praksis

Norsk Folkehjelp vil kontinuerlig evaluere og forbedre vår egen innkjøpspraksis og standarder

Norsk Folkehjelp

for å lette målsettingen om at leverandører og underleverandører oppnår å være i samsvar med disse etiske standarder.

III - Etisk standard

1. **Tvangsarbeid/slavearbeid** (*ILO konvensjon nr. 29 og 105*)

- 1.1 Det skal ikke foregå noen form for tvangsarbeid, slavearbeid eller ufrivillig arbeid.
- 1.2 Arbeiderne må ikke levere depositum, identitetspapirer eller pass til arbeidsgiver og skal være fri til å avslutte arbeidsforholdet med rimelig oppsigelsestid.

2. **Fagorganisering og kollektive forhandlinger** (*ILO konvensjon nr. 87, 98 og 135 og 154*)

- 2.1 Arbeiderne skal uten unntak ha rett til å slutte seg til eller etablere fagforeninger etter eget valg, og til å forhandle kollektivt. Arbeidsgiver skal ikke blande seg inn i, hindre eller motarbeide fagorganisering eller kollektive forhandlinger.
- 2.2 Arbeidsgiveren skal ikke diskriminere fagforeningsrepresentanter, eller hindre dem i å utføre sitt fagforeningsarbeid.
- 2.3 Dersom retten til fri organisering og/eller kollektive forhandlinger er begrenset ved lov, skal arbeidsgiveren legge til rette for, og ikke hindre alternative mekanismer for fri og uavhengig organisering og forhandling..

3. **Barnarbeid** (*FNs konvensjon om barnets rettigheter, ILO konvensjon nr. 138, 182 og 79, ILO anbefaling nr. 146*)

- 3.1. Minstealder for arbeidere skal ikke være mindre enn 15 år og i tråd med
 - i) nasjonal minstealder for ansettelse, eller;
 - ii) minstealder for obligatorisk skolegang,med høyeste alder som gjeldende. Dersom lokal minstealder er satt til 14 år i tråd med unntaket i ILO konvensjon 138, kan dette aksepteres.
- 3.2. Nyrekruttering av barnarbeidere i strid med ovennevnte minstealder skal ikke finne sted.
- 3.3. Barn under 18 år skal ikke utføre arbeid som er til skade for deres helse, sikkerhet eller moral, inkludert nattarbeid.
- 3.4. Det skal etableres handlingsplaner for snarlig utfasing av barnarbeid som er i strid med ILO-konvensjonene 138 og 182. Handlingsplanene skal dokumenteres og kommuniseres til relevant personale og andre interessenter. Det skal legges til rette for støtteordninger hvor barn gis mulighet til utdanning inntil barnet ikke lenger er i skolepliktig alder.

4. **Diskriminering** (*ILO konvensjoner nr. 100 og 111 og FNs Kvinnediskrimineringskonvensjon*)

- 4.1 Det skal ikke forekomme diskriminering når det gjelder ansettelse, avlønning, opplæring, fremmelse, oppsigelse eller pensjonering basert på etnisk tilhørighet, kaste, religion, alder, uførhet, kjønn, sivil status, seksuell legning, fagforeningsarbeid eller politisk tilhørighet..
- 4.2 Det skal etableres vern mot seksuelt påtrengende, truende, fornærmende eller utnyttende adferd og mot diskriminering eller oppsigelse på usaklig grunnlag, f. eks ekteskap, graviditet, foreldrestand eller status som HIV smittet.

5. **Brutal behandling**

- 5.1 Fysisk mishandling eller avstraffing, eller trussel om fysisk mishandling skal være forbudt. Det samme gjelder seksuelt eller annet misbruk, og forskjellige former for ydmykkelser.

6. **Helse, miljø og sikkerhet** (*ILO konvensjon nr. 155 og anbefaling nr. 164*)

Norsk Folkehjelp

- 6.1 Det skal arbeides for å sikre arbeidere et sikkert og sunt arbeidsmiljø. Farlige kjemikalier og andre stoffer skal håndteres forsvarlig. Nødvendige tiltak skal iverksettes for å forhindre og minimere ulykker og helseskader som resultat av, eller relatert til, forhold på arbeidsplassen.
- 6.2 Arbeidere skal ha jevnlig og dokumentert opplæring i helse og sikkerhet. Helse- og sikkerhetsopplæring skal gjentas for nyansatte og omplasserte arbeidere.
- 6.3 Arbeidere skal ha tilgang til rene sanitærfasiliteter og rent drikkevann. Hvis relevant, skal arbeidsgiver også besørge tilgang til fasiliteter for trygg oppbevaring av mat.
- 6.4 Hvis arbeidsgiver stiller losji, skal dette være rent, sikkert og tilstrekkelig ventilert og med tilgang til rene sanitærfasiliteter og rent drikkevann.

7. Lønn (ILO konvensjon nr. 131)

- 7.1 Lønn til arbeidere for en normal arbeidsuke skal minst være i tråd med nasjonale minstelønnsbestemmelser eller bransjestandard, den høyeste gjelder. Lønn skal alltid være tilstrekkelig til å dekke grunnleggende behov, inkludert noe sparing.
- 7.2 Lønnsforhold og utbetaling av lønn skal være skriftlig avtalefestet før arbeid påbegynnes. Avtalen skal være forståelig for arbeideren.
- 7.3 Fratrukk i lønn som disiplinærreaksjon skal ikke tillates.

8. Arbeidstid (ILO konvensjon nr. 1 og 14)

- 8.1 Arbeidstiden skal være i tråd med nasjonale lover eller bransjestandard, og ikke overstige arbeidstid i samsvar med gjeldende internasjonale konvensjoner. Normal arbeidstid per uke skal vanligvis ikke overstige 48 timer.
- 8.2 Arbeidere skal ha minst én fridag per 7 dager
- 8.3 Overtid skal være begrenset og frivillig. Anbefalt maksimum overtid er 12 timer per uke, dvs. samlet arbeidstid på 60 timer per uke. Unntak fra dette kan aksepteres dersom det er regulert av en kollektiv avtale eller nasjonal lov.
- 8.4 Arbeidere skal alltid ha overtidstillegg ved arbeidstid over normal arbeidstid (se punkt 8.1 over), minimum i tråd med gjeldende lover.

9. Regulære ansettelser

- 9.1 Forpliktelser overfor arbeiderne, i tråd med internasjonale konvensjoner og/eller nasjonale lover og regler om regulære ansettelser skal ikke omgåes gjennom bruk av korttidsengasjementer (som bruk av kontraktsarbeidere, løsarbeidere og dagarbeidere), underkontraktører eller andre arbeidsrelasjoner.
- 9.2 Alle arbeidere har krav på arbeidskontrakt på et språk de forstår.
- 9.3 Program for lærlinger skal være klart definert med hensyn til varighet og innhold.

FORHOLD UTENFOR ARBEIDSPLASSEN

Pkt 10. Marginaliserte befolkningsgrupper

- 10.1 Produksjon og bruk av naturressurser skal ikke bidra til å ødelegge ressurs- og inntektsgrunnlag for marginaliserte befolkningsgrupper, for eksempel ved å beslaglegge store landarealer, uforsvarlig bruk av vann eller andre naturressurser som befolkningsgruppene er avhengig av.
- 10.2 Enhver bedriftspartner, underleverandør eller dets datterselskaper skal ved produksjon, handling, investering eller i kommersielle prosjekter respekterer prinsippet om fritt, forhåndsavgitt og informert samtykke (FPIC) som sier at et urfolkssamfunn har rett til å gi eller holde tilbake sitt samtykke til foreslåtte prosjekter som kan påvirke de landområder de vanligvis har, okkupere eller på annen måte bruker.

Pkt 11. Miljø

- 11.1 Tiltak for å redusere negative effekter på helse og miljø i hele verdikjeden skal

Norsk Folkehjelp

gjennomføres gjennom minimering av utslipp, fremme effektiv og bærekraftig ressursbruk, inkludert energi og vann og minimering av drivhusgassutslipp i produksjon og transport. Lokalmiljøet på produksjonsstedet skal ikke bli drevet rovdrift på eller skadet av forurensning. 11.2 Nasjonal og internasjonal miljølovgivning og -reguleringer skal overholdes og relevante utslipstillatelser skal innhentes.

12. Rutiner og oppfølging hos leverandør

Ledelsessystem er sentralt for implementering av etiske retningslinjer. Norsk Folkehjelp understreker viktigheten av at leverandør har systemer som støtter implementeringen av disse. Forventningene er tydeliggjort ved at:

- Leverandøren bør utpeke en ansvarlig, sentralt i organisasjonen, for implementering av de etiske retningslinjene i egen virksomhet
- Leverandøren skal gjøre retningslinjene kjent i alle relevante deler av sin organisasjon
- Leverandøren skal innhente samtykke fra Norsk Folkehjelp før produksjon eller deler av produksjon settes ut til en underleverandør/kontraktør der dette ikke er avtalt på forhånd
- Leverandøren skal kunne gjøre rede for hvor varer som er bestilt av Norsk Folkehjelp blir produsert

13. Respekt for menneskerettigheter og internasjonal humanitær rett

Den 16. juni 2011 vedtok FNs menneskerettighetsråd de retningsgivende prinsippene for gjennomføring av FNs "*Protect, Respect and Remedy*" rammeverk. FNs prinsipper gi en autoritativ global standard for å forebygge og håndtere risikoen for negative effekter på menneskerettighetene knyttet til næringsvirksomhet.

Retningsgivende prinsipper avklarer betydningen av bedriftens ansvar for å respektere menneskerettighetene, som også er en viktig del av Global Compact Prinsipp 1, som oppfordrer virksomheter til å støtte og respektere vernet om internasjonalt anerkjente menneskerettigheter.

I tråd med disse prinsippene forventer Norsk Folkehjelp at alle leverandører respekterer internasjonalt anerkjente menneskerettigheter. De veiledende prinsippene sier spesifikt: "Videre, i situasjoner med væpnet konflikt, bør bedrifter respekterer standarder for internasjonal humanitær rett", og Norsk Folkehjelp forventer at våre leverandører respekterer standarder for internasjonal humanitær rett i situasjoner der disse gjelder.

14. Korrupsjon

Alle former for bestikkelser, er uakseptabelt, så som bruken av alternative kanaler for å sikre illegitime private eller arbeidsrelaterte fordeler til kunder, agenter, kontraktører, leverandører eller deres tilsatte samt offentlige tjenestemenn/-kvinner.

IV - Revisjon og overvåking

For å vurdere leverandørers samsvar med denne standarden vil Norsk Folkehjelp gjøre bruk av revisjoner, enten gjennomført av egne ansatte eller av godkjente tredjeparter. Vi forbeholder oss retten til å overvåke etterlevelse av standardene ved systematiske, uanmeldte eller kunngjort inspeksjoner, gjennomført av Norsk Folkehjelp personell eller uavhengige revisorer.

V - Korrigerende tiltak og manglende overholdelse

Norsk Folkehjelp forutsetter at alle våre leverandører og forretningspartnere respekterer de

Norsk Folkehjelp

etiske standarder under drift og produksjon. Vi er fullt klar over at alle forventninger ikke kan oppfylles umiddelbart, men det forventes at avvik identifisert ved oppstart følges opp med konkrete korrigerende tiltak fra leverandøren. Dersom avvik eller gjentatte brudd på standardene opprettholdes uten gjennomføring av nødvendige tiltak hos leverandøren, anser vi at Norsk Folkehjelp har rett og plikt til å si opp samarbeidet med leverandøren.